

РЕШЕНИЕ

№ 191

гр. Варна, 17.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, I СЪСТАВ, в публично заседание на осемнадесети май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Вилиян Г. Петров

Членове: Георги Йовчев
Николина П. Дамянова

при участието на секретаря Десислава Ив. Шинева Чипева
като разгледа докладваното от Николина П. Дамянова Въззивно търговско дело № 20223001000168 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК, образувано по въззивна жалба на Д. ЕН. Г. и Ц. ИВ. М., представлявани по пълномощие от адв. М. Р. и адв. Н. В. от ВАК, и насрещна въззивна жалба на „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ ЛЕВ ИНС" АД– гр. София, подадена чрез адв. Св. Д. от АК- гр. Добрич, срещу решение № 260112/06.12.2021г., постановено по т. д. № 178/2020г. по описа на ОС – Добрич, с което съдът се е произнесъл по осъдителни иски на Д. ЕН. Г. и Ц. ИВ. М., предявени срещу "ЗК Лев инс" АД, с правно основание чл. 432 КЗ вр. с чл. 477 и чл. 498 ал. 3 КЗ, за присъждане на обезщетения за претърпените от тях неимуществени вреди от смъртта на И М Г, настъпила вследствие на ПТП от 19.09.2017г., ведно със законна лихва за забава, считано от 04.06.2018г. до окончателното изплащане на задълженията.

Въззивниците - ищци Д. ЕН. Г. и Ц. ИВ. М., чрез процесуалните си представители адв. М. Р. и адв. Н. В., са подали обща жалба срещу първоинстанционното решение в следните части: Д. ЕН. Г. обжалва решението в частта, с която е отхвърлена изцяло исковата ѝ претенция за присъждане на сумата 120000лв., ведно със законна лихва за забава, считано от 04.06.2018г. до окончателното изплащане на главницата, а Ц. ИВ. М. – в

частта, с която искът с правно основание чл. 432 КЗ е отхвърлен за горницата над присъдените 100 000лв. до 120 000лв., ведно с акцесорната претенция за законна лихва върху тази разлика. В жалбата се твърди неправилност на решението в съответните му отхвърлителни части, като постановено в нарушение на материалния закон и при допуснати съществени процесуални нарушения. Излагат се подробни съображения за нарушение принципа на непосредственост, залегнал в разпоредбата на чл. 11 ГПК, в резултат на обосноваване на изводи от първоинстанционния съд въз основа на свидетелски показания, събрани в досъдебно производство. Твърди се също необоснованост на извода за недоказаност на претърпени от преживялата съпруга неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от кончината на И М Г. Твърдят се допуснатите процесуални нарушения във връзка с преценката на събрани доказателства, относими за определяне размера на обезщетението за ищцата Ц.М., довели до неправилно приложение на материалния закон - чл. 52 ЗЗД. Искането е за отмяна на решението в атакуваните му части и за уважаване на исковата претенция на Д.Г. за сумата 120 000лв., а на Ц.М. да се присъди допълнително сумата 20 000лв. за обезщетяване на претърпени неимуществени вреди вследствие смъртта на И Г, ведно със законната лихва за забава, считано от 04.06.2018г. до окончателното изплащане на задълженията.

Въззивникът „ЗК Лев Инс“ АД, представляван по пълномощие от адв. Св. Д. от АК - Добрич, е депозирал насрещна въззивна жалба в законоустановения срок по чл. 263, ал. 2 ГПК срещу частта на решението, с което е осъден да заплати на ищцата Ц. ИВ. М. обезщетение за неимуществени вреди за разликата над 50 000 лв. до присъдените й 100 000лв., ведно със законната лихва върху сумата, считано от 04.06.2018г. до окончателното изплащане на главницата. Изложени са подробни съображения за неправилност и необоснованост на същото. Оспорва се наличието на предпоставките за възникване отговорността на застрахователното дружество и правото на обезщетение за неимуществени вреди на ищцата Ц. ИВ. М., а също и механизмът на настъпване на процесното ПТП. В условията на евентуалност, се твърди че присъденото обезщетение е прекомерно завишено, в нарушение нормата на чл. 52 ЗЗД. Искането към въззивния съд е за отмяна на решението в обжалваната осъдителна част и отхвърлена иска за горницата над 50 000 лв. до сумата от 100 000лв., ведно с акцесорната

претенция за законна лихва. Претендират се разноси за двете инстанции.

Представителите на страните представят писмени отговори по реда и в сроковете по чл. 263, ал. 1 от ГПК, в които е изразено становище за неоснователност на жалбата на насрещната страна, с подробно изложени доводи и съображения.

В проведеното открито съдебно заседание жалбите и отговорите се поддържат.

За да се произнесе по спора съставът на ВнАпС съобрази следното:

Добричкият окръжен съд е бил сезиран с обективно и активно субективно съединени осъдителни иски с правно основание чл. 432, ал. 1 от КЗ и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, предявени от Д. ЕН. Г. и Ц. ИВ. М. от гр. Варна, срещу ЗД „БУЛ ИНС“ АД– гр. София, за присъждане на обезщетения за претърпени от ищите неимуществени вреди от смъртта на И М Г, съпруг на първата ищца и баща на втората, починал на 19.09.2017г. вследствие на ПТП от същата дата, виновно причинено от К Г Д като водач на седлови влекач марка „Даф“, модел ФТ ХФ с ДК № ХХ ХХХХ ХХ, застрахован при ответното дружество по задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“. Претендират се и мораторни лихви, считано от 04.06.2018г. до окончателно погасяване на задълженията

Решението на ОС – Добрич, с което осъдителният иск на Ц. ИВ. М. е частично уважен, а искът на Д. ЕН. Г. е отхвърлен изцяло, е валидно като постановено от надлежен съдебен състав, в рамките на предоставената му правораздавателна власт и компетентност, и съдържащо реквизитите по чл. 236 ГПК. Същото е допустимо в обжалваните части, тъй като са налице всички предвидени от закона предпоставки и липсват процесуални пречки за възникване и надлежно упражняване на правото на иск. Ищите, в качеството си на увредени лица по смисъла на чл. 487, ал. 1 и чл. 390, ал. 1 КЗ, са отправили писмена претенция за изплащане на застрахователни обезщетения, получена от ЗД „БУЛ ИНС“ АД на 13.04.2018г. В срока по чл. 496, ал. 1 КЗ, а именно на 04.06.2018г. застрахователят е отказал изплащане на обезщетения с писмо изх. № 5641/04.06.4018г.

Правопораждащият фактическия състав за основателността на пряк иск на увредено лице срещу застраховател, по чл. 432, ал. 1 от КЗ във вр. чл. 45 ЗЗД, за обезщетяване на причинените от застрахованото лице вреди от

деликт, предполага изводи за наличие на: валидно застрахователно правоотношение по застраховка „ГО на автомобилистите ”, сключено с дружеството, привлечено като ответник, за увреждащото МПС; настъпване на застрахователно събитие в срока на действие на договора, виновно причинено от водача на застрахованото МПС; материално – правна легитимация на ищците, които следва да са от кръга на лицата, имащи право на деликтно обезщетение по правилата на чл. 45 ЗЗД при смърт, съгласно приетите от Пленума на ВС Постановления № 4/1961 г., № 5/1969г. и № 2/1984г., или, при доказани изключителни случаи, от разширения кръг съгласно ТР № 1/2016г./21.06.2018г. на ОСГТК на ВКС; претърпени неимуществени вреди от лицата, претендиращи обезщетение.

Не е спорно в процеса наличието на валидно застрахователно правоотношение за задължителна застраховка „Гражданска отговорност, сключена за седлови влекач марка „Даф“, модел ФТ ХФ с ДК № ХХ ХХХХ ХХ, обективизирана в застрахователна полица № BG/22/117002373920, валидна за периода 30.08.2016г. - 30.08.2017г.

Въпросите относно извършване на деянието, неговата противоправност и виновността на лицето, застраховано при ответника, не са разрешени с присъда или друг акт на наказателния съд по Глави 28 и 29 НПК, тъй като водачът на седлови влекач марка „Даф“ - К Г Д, посочен от ищците като деликвент, е починал в резултат на същото ПТП, при което е настъпила смъртта на техния наследодател И М Г.

В жалбата на застрахователя, с която решението се обжалва частично в осъдителната му част за сумата над 50 000 лв. до 100 000 лв., присъдена на ищцата М., се оспорва правилността на правния извод на окръжния съд относно виновност на застрахования водач, въпреки че при основателност на възражението и при формиране на обратния извод от въззивния съд – за невиновност на водачът на седлови влекач марка „Даф“, искът би следвало да се отхвърли изцяло. Същевременно, тъй като решението на ОС- Добрич не е обжалвано от ЗК „Лев Инс“ АД и е влязло в законна сила в осъдителната част, с която искът на увреденото лице Ц. ИВ. М. е частично уважен за сумата 50 000 лв., ведно с акцесорната претенция за законна лихва, следва да се приеме, че между Ц. ИВ. М. и ответното дружество е установено със сила на пресъдено нещо наличието на всички посочени по – горе елементи от

правопораждащия фактическия състав за основателността на пряк иск на увредено лице срещу застраховател по застраховка „Гражданска отговорност“ с правно основание чл. 432 КЗ.

Силата на пресъдено нещо по основаниято за възникване и съществуването на вземане за обезщетяване на вреди от деликт от застраховател обхваща и въпроса за виновността на застрахования водач като елемент от фактическия състав. Процесното ПТП е настъпило на 19.09.2017г., около 6,10ч. по път I-29, в посока от гр.Варна към гр. Добрич, между състав от ППС - седлови влекач „Волво ФХ 12“, с № XX XXXX XX, с прикачено към него полуремарке „ЛАГ“ с рег. № ТХ 9933ЕХ, управляван от И М Г, със скорост около 87,62 км./ч., и състав от ППС - седлови влекач марка „Даф ФТ ХФ“, с рег. № XX XXXX XX, с прикачено към него полуремарке „Шмитц СДС 24“, с рег. №т XX XXXX XX, управляван от К Г Д със скорост около 91,15 км.ч. Вината за ПТП е на водача на т.а. „ДАФ“ - К Г Д, който е нарушил правилото на чл. 16, ал. 1, т. 1 от ЗДвП, а именно: На пътно платно с двупосочно движение на водача на пътното превозно средство е забранено, когато платното за движение има две пътни ленти – да навлиза и да се движи в лентата за насрещно движение, освен при изпреварване и заобикаляне; нарушена е и чл. 20 от ЗДвП, като съставът от ППС е управляван с по- висока от разрешената скорост от 70 км./ч. Причината за смъртта на И М Г е черепно – мозъчна травма, несъвместима с живота – разкъсване на главния мозък, която е в пряка причинно – следствена връзка с настъпилото ПТП.

Предвид забраната на чл. 299 вр. чл. 297 ГПК за пререшаване на правен спор, разрешен със сила на пресъдено нещо, по иска на ищцата Ц.М. механизмът на ПТП следва да се обсъди по – подробно във връзка с възражението на застрахователя за съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалия.

Спорните въпроси, по които въззивният съд е валидно сезиран по предмета на спора в частта по иска на Ц. ИВ. М. са свързани с размера на дължимото обезщетение, което следва да се определи по правилото на чл. 52 ЗЗД, както и дали е доказано възражението на застрахователя за съпричиняване на вредоносния резултат от пострадало лице– чл. 51, ал. 2 ЗЗД.

Преди да обсъди събраните доказателства по релевантните факти,

въззивният съд намира за необходимо да посочи, че приема за основателно оплакването в жалбата на ищците за допуснато от първоинстанционния съд нарушение на принципа на непосредственост в гражданския процес / чл. 11 ГПК/ при коментиране и обосноваване на фактически изводи въз основа на свидетелски показания, събрани в досъдебното производство, което е недопустимо. Свидетелските показания на роднините на починалия И Матеев, дадени в рамките на досъдебното производство – ДП № 261/2017г. по описа на Второ РУП - Добрич, съставлява доказателства в настоящия процес само в частта, с която се признават неизгодни факти и то само по иска на лицето, направило извънсъдебното признание. В тази част показанията подлежат на преценка с оглед всички обстоятелства по делото, както се преценява и съдебното признание съгласно чл. 175 ГПК.

Дали допуснатото от първоинстанционния съд нарушението на чл. 11 ГПК е довело до необоснованост на фактическите изводи ще бъде коментирано по – долу в мотивите.

Ищцата Ц. ИВ. М. е от кръга на лицата, имащи право на деликтно обезщетение по правилата на чл. 45 ЗЗД при смърт, съгласно приетите от Пленума на ВС Постановления № 4/1961г., № 5/1969г. и № 2/1984г., преди разширяването на кръга с ТР № 1/2016г./21.06.2018г. на ОСГТК на ВКС, тъй като видно от представеното удостоверение за наследници, е дъщеря на починалото лице.

В исковата молба ищците твърдят, че новината за смъртта на И М Г е предизвикала у тях силен емоционален стрес, остра стресова реакция, предвид мястото, което е заема починалият в техния живот; същият осигурявал морална и финансова подкрепа на ищците и внуците си. Други обстоятелства досежно съдържанието на съществувалите между пострадалото лице и ищците отношения, както и за характера, интензитета и продължителността на причинените болки и страдания не са релевирани.

В насрещната въззивната жалба на застрахователя се излага, че в първоинстанционното производство са събрани множество и неоспорими доказателства, видно от които ищцата Ц.М. и покойния ѝ баща не са живеели в едно домакинство, не са поддържали чести и редовни срещи, липсва дори индикация за изключителна емоционална връзка, дори за нормална такава, обичайна за отношения между баща и дъщеря, която да е съществувала

между тях.

Като се игнорират свидетелските показания на роднините на пострадалото лице пред органите на досъдебното производство, чието обсъждане е недопустимо в съдебното исково производство / в хипотеза на липса на признания за неизгодни факти в показанията на ищцата М./, единственото годно доказателствено средство за установяване съдържанието на съществувалите отношения между починалия и неговата дъщеря, както и за характера, интензитета и продължителността на претърпените от последната болки и страдания в резултат на внезапната загуба на баща, са ангажираните гласни доказателства пред първоинстанционния съд чрез разпит на съпруга на М. – С. А. Предвид брачната връзка между свидетеля и ищцата следва да се отчете евентуалната му заинтересованост от изхода на спора, свързана с необходимост от преценка на показанията по правилата на чл. 172 ГПК. Доколкото показанията се базират на преки и непосредствени впечатления и не се констатира несъответствие между обстоятелствата, за които се свидетелства, и данните от останалите събрани доказателства, няма основание тези показания да не се кредитират.

Въз основа на показанията следва да се приеме за установено, че преди инцидента ищцата М. и нейният баща са живели в едно населено място, между тях са съществували отношения на привързаност, виждали се често, тъй като къщите им били наблизо една до друга. При възможност бащата помагал дъщеря си материално, купувал подаръци на внука си. При вестта за смъртта на баща си ищцата изпаднала в шок, мълчала в продължение на петдесет минути и после започнала да плаче. Към момента на разпита свидетелят сочи, че съпругата му се е върнала към нормалния си начин на живот, покрай грижите за детето, като често ходела на гроба на баща си.

Следователно, при новината за смъртта на баща си, който е починал на 58 години, ищцата, тогава на 30 години, е развила остра стресова реакция, продължила от порядъка на няколко минути, а впоследствие - тревожно депресивна реакция с неизяснена от доказателствата продължителност, която към момента на събирането на гласни доказателства е с интензитет на естествена житейска реакция. В тази връзка, въззивният съд не намира основание да ревизира изводите на окръжния съд по отношение на релевантните факти по спорния въпрос за вида, характера и интензитета на

претърпените от Матева неимуществени вреди.

По въпроса за размера на обезщетението по правилото на чл. 52 ЗЗД.

С Постановление № 4/1968 г. на Пленума на Върховния съд са дадени указания относно критериите, които следва да бъдат съблюдавани от съдилищата при определяне на обезщетенията за неимуществени вреди от причинена смърт в резултат на деликт. В т. II на постановлението е разяснено, че понятието "справедливост" не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на редица обективно проявили се обстоятелства, които имат значение за размера на обезщетението. Релевантните за размера на обезщетението обстоятелства са специфични за всяко дело, но във всички случаи правилното прилагане на чл. 52 ЗЗД е обусловено от съобразяване на указанията от Пленума на ВС общи критерии- момент на настъпване на смъртта, възраст и обществено положение на пострадалия, степен на родствена близост между пострадалия и лицето, което претендира обезщетение, действително съдържание на съществуващите между пострадалия и претендиращия обезщетение житейски отношения. Посочените критерии са възприети и в създадената при действието на чл. 290 ГПК практика на ВКС, която се придържа към разбирането, че задълбоченото изследване на общите и на специфичните за отделния спор правнорелевантни факти, които формират съдържанието на понятието "справедливост", е гаранция за постигане на целта на чл. 52 ЗЗД - справедливо възмездяване на причинените от деликта неимуществени вреди. Също в постановено по реда на чл. 290 ГПК практика на ВКС по приложението на чл. 52 ЗЗД е възприето и становището, че удовлетворяването на изискването за справедливост налага при определяне на размера на обезщетенията за неимуществени вреди да се отчита и обществено - икономическата конюнктура в страната към момента на увреждането, чиито промени намират отражение в нарастващите нива на застрахователно покритие по задължителната застраховка "ГО на автомобилистите".

При определяне по справедливост на паричния еквивалент на претърпените неимуществени вреди в размер на 100 000лв. за ищцата Ц.М., първоинстанционният съд е оценил в пълнота фактите и обстоятелствата, които могат да се извлекат от събраните доказателствата, за отношенията между пострадалия и претендиращата обезщетение негова дъщеря, за

интензитета и характера на доказаните страдания на ищцата, като е съобразен и общественят критерий за справедливост на дадения етап на социално – икономическото развитие в страната, чиято проявна форма са лимитите на застрахователни обезщетения, както и обичайната съдебна практика.

Независимо че са оскъдни, събраните доказателства в процеса установяват интензитет на претърпени страдания и негативни преживявания, който не може да се квалифицира като съществено по – нисък от присъщия за родствената връзка между починалия и увреденото лице, както претендира в насрещната въззивна жалба застрахователя. Респ., не се установяват обстоятелства в подкрепа на извод, че претърпените страдания и негативни преживявания от ищцата са с по – висок или по – нисък интензитет и продължителност от този, обосноваващ определяне на обезщетение по справедливост, различно от присъденото от окръжния съд. По– високи или по – ниски размери от този за обезщетяване на неимуществени вреди от смърт на родител, настъпила през 2017г. в резултат на деликт, при аналогични обстоятелства – внезапна смърт при ПТП, са присъждани от съдилищата в случаите, когато е проведено доказване на по - конкретни или специфични факти и обстоятелства.

През 2017г., съгласно официалните данни на НСИ, средностатистическите показатели за едно лице са както следва: общ годишен доход от 5 586 лв., средногодишен разход – 5 217 лв. Лимитът на застраховката „Гражданска отговорност“ към 2017г., за неимуществени вреди, с телесно увреждане или смърт, е 2 000 000 лв. при едно пострадало лице и 10 000 000 лв. при две и повече пострадали лица. Към датата на деликта пострадалото и увреденото лице са били с местожителство в малко населено място – с. Миладиновци, Добричка област, което обстоятелство е относимо към социалния им статус.

Ката съобрази всички изложени по- горе релевантни обстоятелства, съставът на въззивния съд намира, че справедливият размер на обезщетение за неимуществени вреди по настоящия спор са 100 000лв. за ищцата Ц. ИВ. М.. Следователно, първоинстанционният съд не е допуснал нарушение на чл. 52 33Д при определяне размера на обезщетението.

Във връзка с изложените съображения в жалбата на ищцата, извлечени от обстоятелството, че на нейната сестра С И М. е присъдено обезщетение в

размер на 120 000 лв. с решение по в.т.д. № 58/2019г. по описа на ВнАпС.

Практиката на съдилищата по сходни казуси може да служи като ориентир, но водещо значение по всеки отделен спор за деликт имат конкретните установени и доказани в процеса факти и обстоятелства. Те са обективните характеристики, на базата на които принципът на справедливостта се прилага и намира израз в присъждане на еквивалентно парично обезщетение. Видно от мотивите на приложеното по настоящото дело решение по в. т. д. № 58/2019г. по описа на ВнАпС, със страни: С И М. и „ЗК Лев Инс“ АД– гр. София, в приключилото исково производство, образувано по иск с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ на другата дъщеря на починалото лице, е проведено главно пълно доказване с множество доказателства / писмени, гласни, съдебни експертизи/, за значими факти и обстоятелства във връзка с критериите, по които се определя размера на обезщетение за неимуществени вреди по справедливост, определени с ППВС и допълнени със съдебна практика на ВКС по чл. 290 ГПК.

По оплакване в насрещната жалба на застрахователя срещу извода на окръжния съд за липса на съпричиняващо поведение на пострадалия за настъпване на процесното ПТП.

Основната защитна теза на ответника, е че не се установява деликтно поведение на застрахования водач К Г Д, но предвид обективните предели на силата на пресъдено нещо на първоинстанционното решение в необжалваната и влязла в сила осъдителна част и при съобразяване на забраната на чл. 299 вр. чл. 297 ГПК за пререшаване на правен спор, разрешен със сила на пресъдено нещо, въззивният съд дължи произнасяне по своевременно релевираното от засрахователя, при условията на евентуалност /ако се установи деликтно поведение на водача на застрахования седлови влекач марка „Даф“, модел ФТ ХФ с ДК № ХХ ХХХХ ХХ, / възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от И М Г като водач на седлови влекач „Волво ФХ 12“, с № ХХ ХХХХ ХХ.

Възражението е основано на твърденията, че водачът И М Г не е бил с поставен предпазен обезопасителен колан, с което е нарушено правилото на чл. 137а от ЗДвП, и това е довело до настъпване на тежки телесни увреждания, които не биха настъпили, в случай че лицето е било с поставен предпазен колан. Сочи се също, че водачът е избрал скорост на движение,

която не му е позволила да спре пред възникналото препятствие на пътя, а именно седлови влекач „ДАФ“, с който е настъпил удара, въпреки че той е бил видим за него - нарушение на чл. 20 ал. 2 от ЗДвП.

По правилото на чл. 154, ал. 1 ГПК тежестта на доказване на фактическите твърдения, на които е базирано възражението по чл. 51, ал. 2 ЗЗД, е на застрахователя, тъй като той цели благоприятни правни последици за себе си с отричане на отговорността му за обезщетяване на част от вредите, съразмерно с приноса на пострадалото лице. Приносът на пострадалия следва да бъде доказан по категоричен начин, при условията на главно пълно доказване. Недопустимо е приложение на чл. 51, ал. 2 ЗЗД ако приносът е само предполагаем.

От заключението на изслушаната от първоинстанционния съд съдебно-медицинска експертиза се установява, че при данните за състоянието на двете превозни средства след катастрофата - седлови влекач марка „Даф“, модел ФТ ХФ с ДК № XX XXXX XX и седлови влекач марка „Волво ФХ 12“, с № XX XXXX XX, не е възможно по медицински път да се установи дали водачът И М Г е бил с поставен предпазен колан, но тъй като ударът е бил много силен, несъвместимата с живота черепно - мозъчна травма би настъпила и ако пострадалият е бил с поставен предпазен колан.

Няма основание съставът на въззивния съд да направи други, различни изводи от първоинстанционния съд, въз основа на извършената самостоятелна преценка по чл. 202 ГПК на експертното заключение на съдебно – медицинската експертиза, изготвена от вещо лице, разполагащо с необходимите специалност и квалификация за изпълнение на задачите и чиято компетентност не е оспорена. Тъй като липсата на причинно – следствена връзка в случая между евентуалното, недоказано непоставяне на предпазен колан и настъпилите телесни увреждания, довели впоследствие до смъртта на пострадалото лице, се извлича по безспорен начин от становището на експерта, изготвил СМЕ, възражението за съпричиняване, основано на нарушение на чл. 137а от ЗДвП, е неоснователно.

Недоказано от събраните доказателства се явява и второто релевирано от застрахователя основание за прилагане на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, като съображенията за този извод са следните:

Преди всичко следва да се посочи, че съдът не намира за основателно

оплакването в насрещната въззивна жалба за допуснато процесуално нарушение от първоинстанционния съд, съставляващо несъобразяване на изводите със заключението на единичната съдебно – автотехническа експертиза. Оспорване на заключението на едночленната съдебно - автотехническа експертиза е направено от ишците своевременно /чл. 200, ал. 3, изр. 2 ГПК/, при изслушването му в открито съдебно заседание, и именно поради това съдът е назначил три вещи лица за даване на заключение по същите въпроси. В обжалваното решение са изложени подробни мотиви за причините, поради които съдът възприема даденото от вещите лица заключение на тричленната автотехническа експертиза - трите вещи лица са напълно единодушни относно механизма на произшествието, те са безспорни специалисти в своята област, а обясненията им са логични, убедителни и почиват на събраните доказателства.

От заключението на кредитираната и от настоящия съдебен състав тричленна съдебно – автотехническа експертиза се установява следния механизъм на ПТП: На 19.09.2017г. около 6,10ч. по път I-29 в посока от гр. Варна към гр. Добрич се е движел състав от ППС, а именно седлови влекач „Волво ФХ 12“ с ДК №ТХ 9724ХН, с прикачено към него полуремарке „Лаг“ с ДК № ХХ ХХХХ ХХ, управляван от И М Г със скорост около 87,62 км./ч. Едновременно с това, по същия път, но в противоположна посока, се е движил състав от ППС - седлови влекач марка „Даф ФТ ХФ“, с ДК № ХХ ХХХХ ХХ, с прикачено към него полуремарке „Шмитц СДС 24“, с ДК № ХХ ХХХХ ХХ, управляван от К Г Д със скорост около 91,15 км./ч. На около 4 км. след табелата „край на населено място гр.Добрич“ в посока към гр. Варна, водачът на седлови влекач „ДАФ“ го отклонява в свое ляво под ъгъл около 8 градуса, като в този момент има пряка видимост на около 68,50м. към движещия се срещу него „Волво ФХ 12“. Водачът на „Волво“ го управлява в дясната пътна лента на около 0,20 м. от осевата линия и успоредно на нея. Двата състава от ППС се блъскат един в друг, с летален изход за двамата водачи. Дължината на опасната зона за спиране на седлови влекач „Даф ФТ ХФ“ при движение с установената скорост от 91.15 км./ч е 100.52 м., а на седлови влекач „Волво ФХ 12“- 99.86 м. при скорост от 87.62 км./ч. Дължините на опасните зони на спиране при движение с разрешената скорост от 70 км./ч. са съответно 69.73 м. за седлови влекач „Даф ФТ ХФ“ и 66.31 м. за седлови влекач „Волво ФХ 12“. По ширината на пътното платно зоната на

първоначален удар между предните леви, челни части на двата автомобила е бил разположен изцяло в пътната лента на т.а. „Волво“ и от около 0,20 - 0,76 м. в дясно от осевата линия, като взаимното зацепване е било около 0,56м. Вследствие на сблъсъка се появяват въртящи моменти, които завъртат двата влекача върху осевите им части, всеки на свое ляво. След удара двата автомобила се разделят и се установяват в покой, съответно в дясната пътна лента –т. а. „Волво“ и в лявата пътна лента и ляв банкет-т.а.„ДАФ“. Водачът на т. а. „ВОЛВО“ е бил в обективна невъзможност да реагира и да предприеме спасителна маневра и по тази причина движението на товарния автомобил продължава в дясната пътна лента.

Текстът на чл. 20, ал. 2 ЗДвП регламентира поведение на водачите на МПС по отношение на скоростта, когато тя поначало е в рамките на допустимата, но се явява несъобразена с неблагоприятни за безопасността на движението фактори от конкретната пътна обстановка, а превишената скорост е винаги несъобразена /с пътните знаци и с правилата на ЗДвП, определящи житейски и научно обоснованата максимално допустима /разрешена/ скорост за съответния участък от пътната инфраструктура и категория превозно средство/.

Управлението на седлови влекач „Волво ФХ 12“ от И М Г с превишена скорост около 87,62 км./ч., вместо с разрешената скорост от 70 км.ч., е установено от заключението на съдебно – автотехническата експертиза. Следователно, доказано е допуснатото от пострадалото лице нарушението чл. 21, ал. 1 във вр. чл. 20, ал. 2 ЗДвП, съставляващо превишаване с около 17 км./ч. на максимално допустимата скорост от 70 км/ч за управление на състав на ППС извън населено място. От същото това заключение обаче се изключва причинно – следствената връзка между превишаване на скоростта и настъпването на ПТП. Според вещите лица, и в случай, че седлови влекач „Волво ФХ 12“ се е движел със скорост от 70 км/ч., не е било възможно безопасното извършване на маневрата от товарния състав / седлови влекач и полуремарке/ и осъществяване на безопасно разминаване между него и лекия автомобил, без да се пресекат траекториите на двете превозни средства.

Релевантен за съпричиняване на вредата от страна на пострадалото лице е онзи конкретно установен принос, без който не би се стигнало, наред с проявеното от виновния за непозволеното увреждане неправомерно

поведение, вредоносен резултат. Поради това не всяко поведение на пострадалия, действие или бездействие, дори и когато не съответства на предписаното от закона, може да бъде определено като съпричиняващо вредата по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, а само това, чието конкретно проявление се явява пряка и непосредствена причина за произлезлите вреди /решение № 169/28.02.2012 г. на ВКС, II т. о. по т. д. № 762/2010 г./ В конкретния казус, допуснатото от пострадалото лице нарушението чл. 21, ал. 1 ЗДвП, съставляващо превишаване с около 17 км./ч. на максимално допустимата скорост от 70 км/ч, не е в причинна връзка с удара между предните леви, челни части на двата състава на ППС, респ. с настъпването на ПТП и вредоносния резултат. Водачът на седлови влекач „Волво ФХ 12“ е бил поставен в състояние на внезапна, пряка и непосредствена опасност за движението му, която ситуация той не е могъл да предвиди и да предотврати по начините, посочени в чл. 20 ЗДвП - чрез намаляване на скоростта или спиране поради възникване на опасността за движението му в опасната зона за спиране на състава на ППС.

Следователно, по възражението на застрахователя по чл. 51, ал. 2 ГПК за съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалия по своевременно релевиращи твърдения за конкретно съпричиняващо поведение не е проведено успешно доказване.

Предявеният от Ц. ИВ. М. иск с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ вр. чл. 477 КЗ е доказан по основание до размера, до които е уважен от окръжния съд, ведно с акцесорната претенция за присъждане на законна лихва от датата на входиране на извънсъдебната претенция за определяне и изплащане на застрахователно обезщетение.

По жалбата на Д. ЕН. Г..

Ищцата Г. е от кръга на лицата, имащи право на деликтно обезщетение по правилата на чл. 45 ЗЗД при смърт, съгласно приетите от Пленума на ВС Постановления № 4/1961г., № 5/1969г. и № 2/1984г., преди разширяването на кръга с ТР № 1/2016г./21.06.2018г. на ОСГТК на ВКС, тъй като тя е съпруга на починалото лице.

Съгласно Постановление № 4 от 25.05.1961г. на Пленума на Върховния съд, т. III, неимуществените вреди са неизмерими с пари и затова следващото се за тях обезщетение, както и кръгът на лицата, които имат право

на него, се определят на принципа на справедливостта. Обезщетението за имуществени вреди, предвидено в чл. 52 ЗЗД, възмездява главно страданията или загубата на морална опора и подкрепа, понесени от увредения вследствие на увреждането. Правилното прилагане на закона изисква за имуществени вреди да бъдат обезщетявани само най-близките на пострадалия в случай на неговата смърт, а това са неговите низходящи, съпруг и възходящи, и то след като се установи, че действително са претърпели такава вреда. Затова нямат право на обезщетение за неимуществени вреди близките на починалия при непозволено увреждане, които са били с него в лоши лични отношения - родители, изоставили децата си, и обратно, съпрузи, живеещи в дълга фактическа раздяла, и др., защото е явно, че те не понасят никакви неимуществени вреди.

Както беше посочено по-горе в мотивите, в исковата молба общо за двете ищци се посочва, че новината за смъртта на И М Г е предизвикала у тях силен емоционален стрес, остра стресова реакция, предвид мястото, което е заема починалият в техния живот; същият осигурявал морална и финансова подкрепа на ишците и внуците си. Конкретни факти досежно съдържанието на съществуващите отношения между пострадалото лице и ищцата Г., както и други обстоятелства, от които да се съди за характера, интензитета и продължителността на претърпени болки и страдания от процесния деликт не са релевирани. В допълнителната искова молба ишците възразяват срещу основателността на доказателствените искания на ответника, отнасящи се до техните регистрирани постоянни и настоящи адреси по съображения, че в исковата молба нямат наведени твърдения, че те и И Матеев са живели заедно. В показанията на ищцата Г., дадени пред органите на досъдебното производство, се съдържа извънсъдебно признание, че тя и съпругът и са във фактическа раздяла от десет години, както и че за тази раздяла е взето общо решение от двамата съпрузи.

По делото няма твърдения и данни за определени житейски обстоятелства, които да съставляват важни причини по смисъла на чл. 16 СК /например работа, здравословно състояние, социални причини и др./, мотивирали съпрузите И Г и Д.Г. да вземат решение да преустановят съвместно живеене. Разделното живеене без важна причина се третира като фактическа раздяла, която, особено при дълготрайно разделно живеене, е силен индикатор за прекъсване на нормална духовна и емоционална връзка,

присъща на брачната връзка, тъй като съпрузи, които изпитват взаимна близост и емоционална привързаност един към друг, не биха се разделили без важна причина, дори и временно, и биха правили някакви общи планове за възстановяване на съвместния брачен живот при отпадане или преодоляване на важните причини за временната раздяла.

За целите на доказването на претърпени вреди от ищцата Г. е разпитана нейната дъщеря С И М.. Тъй като свидетелката е в близка родствена връзка с ищцата, следва да се отчете евентуалната ѝ заинтересованост от изхода на спора, свързана с необходимост от преценка на показанията по правилото на чл. 172 ГПК. Тази преценка предполага да се обсъди въпросът дали са противоречия между обстоятелствата, за които се свидетелства от лицето в близка родствена връзка със страната, и останалите събрани доказателства. В случая, за характера на отношенията между съпрузите няма събрани други доказателства, но такова противоречие, обуславящо отказ за кредитиране на показания на близък роднина, е очевидно при съобразяване на извънсъдебните и съдебните признания на ищцата за релевантни факти, въпреки че свидетелката се стреми да отговаря на зададените ѝ въпроси с няколко думи, без конкретика и подробности. На въпросите в какви отношения са били майка ѝ и баща ѝ и често ли ги посещавахте, отговорите са „Нормални“ и „Те са ни посещавали и ние често ходехме при тях“. Възможността тези твърдения да са истина е отречена от установените обстоятелства с други доказателствени средства / извънсъдебни и съдебни признания за неизгодни факти за действителните отношения между съпрузите, ценени във връзка с писмени доказателства за адресна регистрация на двамата съпрузи/.

Съдът прави извод за неуспешното доказване на релевантните факти за претърпени от ищцата Г. неимуществени вреди - страдания и негативни преживявания, които, с оглед техния вид и интензитет, да е справедливо да бъдат обезщетени. Този извод се основава не само на отказ да се кредитират показанията на дъщерята на ищцата в частта, в която се констатира целенасочено невярно свидетелстване в услуга на страната, но и поради липсата на твърдения и данни по делото, че въпреки разделното живеене на съпрузите те не са прекъснали изпълнението на останалите съпругески задължения, като са запазили духовна и емоционална връзка, присъща на

брачната връзка, съхранили са взаимната близост, емоционална привързаност и подкрепа между тях, както и че смъртта на съпруга негативно и пряко се е отразила на ищцата Г. и на начина ѝ на живот.

При тези изводи няма основание да бъде ангажирана отговорността на застрахователя за обезщетение за неимуществени вреди, респ. предявеният иск от Д. ЕН. Г. с правно основание чл. 432 вр.с чл. 477 КЗ, както и акцесорната претенция за законна лихва, са неоснователни.

Поради съвпадение на правните изводи на двете съдебни инстанции по предмета на спора пред въззивната инстанция, първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено в обжалваните части.

Ищите не са направили съдебно – деловодни разноски за въззивно производството, тъй като са освободени с определение на първоинстанционния съд от заплащането на държавни такси и разноски.

Съобразно представения от ответното дружество списък за разноските по чл. 80 ГПК е направен един разход, който съставлява заплатена държавна такса в размер на 1 000 лв. по приета от въззивния съд за изцяло неоснователна насрещна въззивна жалба. По арг. от чл. 78, ал. 3 ГПК, този разход или част от него не подлежи на репарирание от насрещната страна.

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК във вр. чл. 38, ал. 2 ЗАДв, по силата на който при осъществена безплатна правна помощ в някоя от хипотезите по чл. 38, ал. 1 ЗАДв, адвокатското възнаграждение се присъжда на процесуалния представител, съгласил се да поеме безплатна защита, на адв. Н. АС. ВЛ. от ВАК следва да се присъди за осъщественото представителство за въззивна инстанция на Ц. ИВ. М. сумата 2 030лв., определена съобразно Наредба № 1/2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, на база материалния интерес от 50 000 лв. по неоснователната насрещна жалба на „ЗК Лев Инс“ АД. В приложения по делото договор за правна защита и съдействие изрично е отбелязано, че адвокатското възнаграждение е дължимо при условията на чл. 38 от ЗАДв, с посочване на конкретно основание от кръга на визираните в чл. 38, ал. 1, т. 1 – т. 3 ЗАДв, при които законът допуска осъществяването на безплатна адвокатска защита.

Воден от горното, ВнАпС, ТО, I- ви състав,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260112/06.12.2021г., постановено по т. д. № 178/2020год. по описа на Добрички окръжен съд, в обжалваните части.

ОСЪЖДА ЗК „ ЛЕВ ИНС “ АД– гр. София, ЕИК 121130788 да заплати на адв. Н. АС. ВЛ. от АК – Варна, със служебен адрес: гр. Варна, ул. „Панайот Волов“ № 44, сумата 2 030лв./ две хиляди и тридесет лева/, представляваща адвокатско възнаграждение за процесуално представителство на Ц. ИВ. М. за въззивна инстанция, на основание чл. 38, ал. 2, във вр. чл. 38, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗАдв.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния касационен съд, при условията на чл. 280 ГПК, в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____